

BØRNEHAVEN SNAREMOSEN

**DEN STYRKEDE PÆDAGOGISKE LÆREPLAN -
SNAREMOSEN 2024 (TIL TILSYN)**

FREDERICIA KOMMUNE

RAMBOLL

INDHOLDSFORTEGNELSE

1 INTRODUKTION	2
1.1 Læsevejledning	2
1.2 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)	4
2 DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	6
2.1 Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	6
2.2 Pædagogisk læringsmiljø	10
2.3 Samarbejde med forældre om børns læring	11
2.4 Børn i udsatte positioner	12
2.5 Sammenhæng til børnehaveklassen	13
3 ØVRIGE KRAV TIL LÆREPLANEN	15
3.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)	15
3.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	16
4 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	17
4.1 Alsidig personlig udvikling	17
4.2 Social udvikling	18
4.3 Kommunikation og sprog	19
4.4 Krop, sanser og bevægelse	21
4.5 Natur, udeliv og science	22
4.6 Kultur, æstetik og fællesskab	23
5 EVALUERINGSKULTUR	25
5.1 Evalueringskultur	25
5.2 Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan	26

1 INTRODUKTION

I Danmark går størstedelen af alle børn i alderen 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte børns generelle trivsel og udvikling.

Siden 2004 har alle dagtilbud arbejdet med en pædagogisk læreplan, hvis formål er at opstille mål for børns udvikling, læring, trivsel og dannelse inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer. Som led i at styrke kvaliteten på dagtilbud blev der på baggrund af dagtilbudsaftalen "Stærkere dagtilbud – alle skal med i fællesskabet" i 2017, vedtaget en ny lovgivningsmæssig ramme i 2018 for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Ændringerne tager udgangspunkt i det samlede forslag om en styrket pædagogisk læreplan, som en mastergruppe og seks arbejdsgrupper udarbejdede i 2016.

Udarbejdelse af dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal bygge på lokale udfordringer, styrker og kompetencer og de er en ledelsesmæssig beslutning, hvordan man mest hensigtsmæssigt udformer sin pædagogiske læreplan inden for de fastsatte rammer i loven og af kommunalbestyrelsen.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

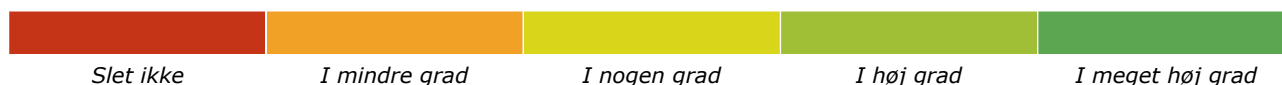
Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv. Læreplanen skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner over og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

1.1 Læsevejledning

I denne læreplansrapport kan der læses om dagtilbuddet pædagogisk praksis suppleret med forskellige resultatvisninger. Resultatvisningerne skal betragtes som et kvalificeret øjebliksbillede og skal altid anvendes som led i en helhedsbetragtning af dagtilbuddet.

Gennemsnitsgraf

Dagtilbuddets resultater vises på en rød/gul/grøn skala fra 0 til 5, hvor værdierne er tillagt følgende betydning:

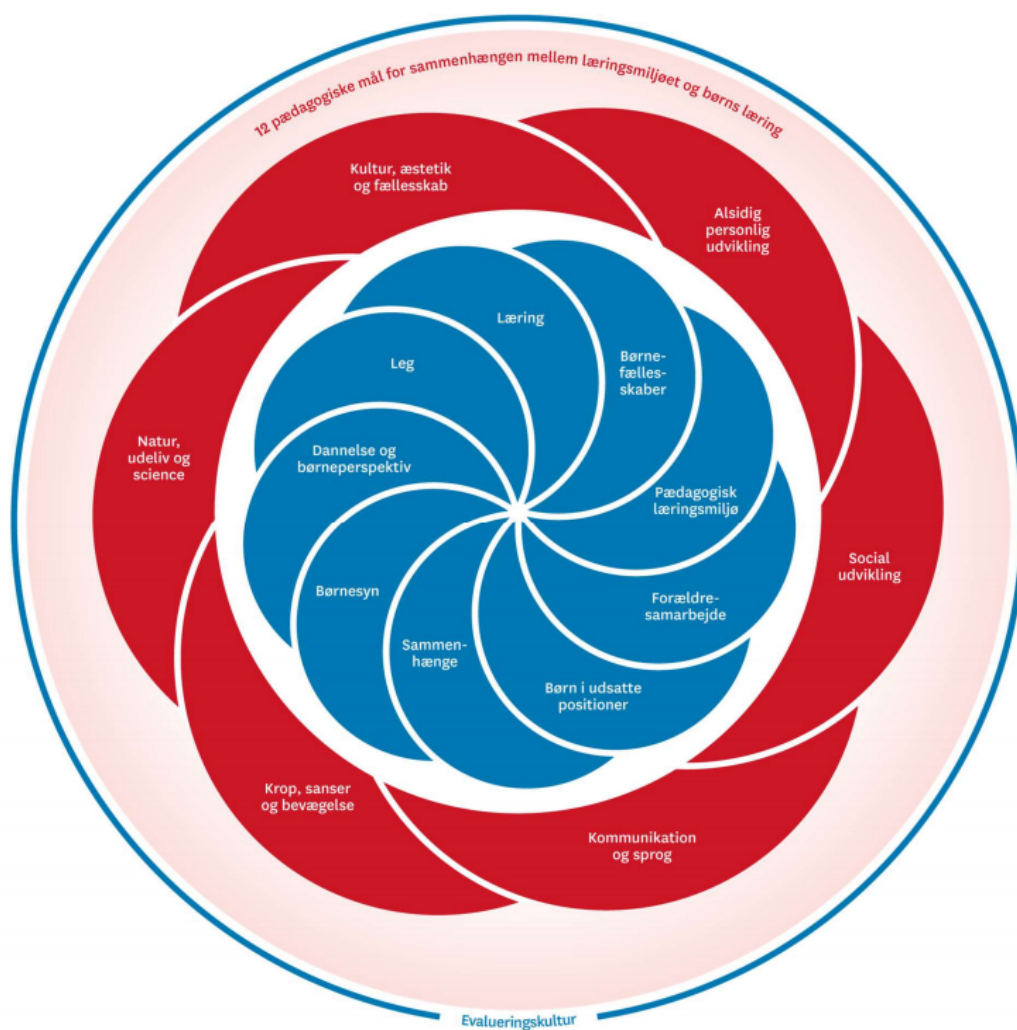
Resultater fra dagtilbuddets dialogvurderinger

Under afsnittet om læreplanstemaerne suppleres dagtilbuddets beskrivelse med en graf for fagpersonalets vurderinger af børnenes kompetencer på de enkelte læreplanstemaer. Grafen er opgjort som et simpelt gennemsnit, hvor svarerne på de enkelte spørgsmål tillægges en værdi fra 1 til 4, hvor 1 er "Kan ikke endnu" og 4 er "Kan".

Den styrkede pædagogiske læreplan

Det fælles pædagogiske grundlag
og de seks læreplanstemaer

1.2 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)

Børnehaven Snaremosen er en kommunal flexinstitution, som er normeret til ca. 64 enheder fordelt på ca. 52 børn i alderen 0 – 6 år. De ca. 12 yngste er hos Tumletroldene. De resterende børn er fordelt ved flexgrupperne, som er i alderen 2 ½ – 6 år. Tumletroldene er i deres egen afdeling fra 7.30 – 15.00.

Flexgrupperne er i aldersopdelte grupper i tidsrummet 8.00 – 12.00

Udenfor har vi to legepladser; én som er særlig indrettet til de 0-2-årige, samt én for de større børn.

Derudover har vi en stor indhegnet skrænt med mange træer og buske i forlængelse af vores legeplads. I efteråret 2020 fik vi en stor bålhytte, som vi især bruger om fredagen, hvor alle er på skrænten og hvor vi laver mad på bål.

Snaremosen ligger i et parcelhuskvarter tæt på strand og skovområde, hvor vi ofte går på tur ud i nærområdet.

Snaremosen blev omstruktureret i august 2018, hvor vi bevægede os fra den traditionelle stueopdeling til funktionsopdelte rum, som tilbyder forskelligartede legemiljøer. Rummenes indretning understøtter arbejdet med de 6 læreplanstemaer og skaber en alsidighed i de aktiviteter, som børnene tilbydes, hvor plads til både fordybelse og bevægelse er prioriteret. I 2018 ændrede vi på strukturen, så flexgrupperne er i aldersopdelte grupper fra 8.00-12.00. Grupperne fik nye navne, med et mere børnevenligt præg og sjove figurer til, som er tegnet af en af husets pædagoger.

0 - 2½ år: Tumletroldene

2½ - 3 år: Krudtuglerne

4-årige: Spilopperne

5-årige: Fiduserne

Når Fiduserne starter i skole, rykker grupperne og de får ny base. Spilopper bliver til Fiduser og den ældste årgang ved Krudtuglerne bliver til Spilopper. Den yngste årgang ved Krudtuglerne får nye medlemmer i løbet af årets gang. Som udgangspunkt følger primærpædagogen børnene, mens de er både Krudtugler, Spilopper og Fiduser.

Fra Tumletrolde til Krudtugler

Oprykning fra Tumletrolde til Krudtugler sker i takt med, at der kommer nye børn hos Tumletroldene og i takt med barnets udvikling. Når jeres barn rykker fra Tumletroldene til Krudtuglerne sker det altid i dialog med jer forældre. Barnet kan være omkring 2,5 til 3 år, når det rykker. I vil blive tilbudt en overleveringssamtale, hvor både den nuværende og den kommende primærpædagog deltager.

Snaremosen – Digital profil

I januar 2017 fik Snaremosen en digital profil. Den digitale profil ser vi som et supplement til arbejdet med styrkede pædagogiske læreplan. Vi indtænker teknologien, hvor det giver mening og hvor det bidrager med en ekstra dimension.

Det handler kort sagt om:

”Hvad kan teknologien bidrage med og hvilken (afgørende forskel), kan det gøre for børnenes læring, oplevelse, fantasi, opmærksomhed, koncentration med mere”.

Vi anvender teknologi til at eksperimentere med tid, rum, størrelse, hastighed, kodning med mere. Den Digitale profil handler for os om læring og oplevelse på mange niveauer og områder, hvor også den sociale, sanselige og følelsesmæssige del har stort fokus. Vi tilstræber, at både børn og voksne er eksperimenterende og øver sig i fællesskab. Vi kombinerer teknologi med analoge ting, så robotterne f.eks. bevæger sig rundt blandt ting bygget i lego. Det er især små robotter som Beebots, Ozebots og Sphero Indi, som er blandt vores foretrukne, da de giver børnene masser af legende oplevelser, hvor de selv kan udvikle, skabe og opfinde nye anvendelsesmåder. Med Easyscope går vi på opdagelse i naturen og med mikroskopet kan vi forstørre ting, som vi ellers ikke kan se med det blotte øje. F.eks. da vi en dag opdagede at bænkebidernes unger sidder som bitte små hvide klumper under maven. Når vi anvender Wizefloor, så er det især for de små en meget sanselige og forunderlig oplevelse, f.eks. når de træder i ”vandet”, men ikke bliver våde. Når børnene anvender iPads, er det primært være for at styre noget teknologi. F.eks. et Intelino tog, hvor de bruger en app til at ændre hastigheder, indsætte koder til at toget skal stoppe, dytte med mere. Vi oplever, at børnenes interesse og koncentration skærpes, når vi anvender teknologi og at det giver anledning til masser af fællesskab og samarbejde.

Inden første dag

I er velkommen til en rundvisning, hvis I ikke har været det i forvejen.

Vi sender informationer til jer på mail umiddelbart efter, at I har sagt ja til pladsen. I inviteres til en opstartssamtale med primærpædagogen, hvor der er særlig fokus på vigtig viden om barnet og om at lære hinanden at kende. Her aftales indkøring med mere.

Opdateret Maj 2024

2 DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

2.1 Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer

- Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring, Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig. De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15)

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn

Hvad siger loven?

”Det at være barn har en værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne, men også støttes og værdsættes i de første år”.

Fredericia Kommunes Børn & Unge politik bygger på, at alle børn er forskellige og har forskellige vilkår og forudsætninger. Børn er som udgangspunkt nysgerrige og eksperimenterende og skal ses som aktive medskabere af egen læring og udvikling. Børn udvikler sig gennem deltagelse i fællesskaber.

I distrikt Erritsø tager børnesynet afsæt i FNs Børnekonvention og det fælles Børne- og læringssyn i distriktet ”Børn gør det bedste, de kan”.

Børnesynet hviler på 3 fundamentale grundstenene:

- Tryghed – trivsel
- Deltagelse – dannelse
- Omsorg - Læring

I distrikt Erritsø betyder det, at børnene møder autentiske voksne, der næres ved samværet med dem og som indgår i anerkendende relationer med dem.

Det pædagogiske personale har fokus på, at alle børn bliver set, hørt og respekteret. Børnene møder voksne, der deler hensigt med dem, og som støtter dem i at blive livsduelige og robuste.

I distrikt Erritsø arbejder vi ud fra en anerkendende tilgang, hvilket betyder, at vi ser hvert enkelt barn som unikt. Vi respekterer barnets egne følelser og grænser ved at se, lytte og prøve at forstå barnets intensjon og at sætte ord på de følelser, de er i. Vi har fokus på social inklusion samt det at bringe børnene i meningsfulde fællesskaber.

Det pædagogiske personale og dagtilbuddet er forpligtet på at skabe forskellige læringsmiljøer, der indbyder til leg og medbestemmelse. Læringsmiljøet støtter barnet i samspillet med andre, og her finder læring og dannelse sted.

I snaremosen betyder det, at vores anerkendende børnesyn kommer til udtryk gennem vores handlinger, kropssprog og tale. Denne tilgang kan ses i den måde vi modtager børnene på og i den måde vi anerkender deres forskellige følelser, konflikter der opstår, hvordan vi understøtter børnenes leg og positionerer os, således at vi kan være nærværende og tilgængelige voksne.

Vi opdeler børnene i mindre grupper, hvor aktiviteterne nøje kan tilrettelægges ud fra den enkelte børnegruppe og dermed give mere plads til fordybelse. Vores børnesyn udtrykkes også i den måde vi har udformet vores læringsmiljøer, hvor der er plads til forskellighed, fantasi samt fordybelse.

Eksempel

Vi sidder på madrassen og læser i en bog. Alle er fordybet i snakken omkring, hvad vi ser på billederne – Alle børn peger og deltager i samtalen med det sprog, de hver især har. Vi snakker blandt andet om jordbær, som er et af billederne. Den voksne leger, at hun tager et jordbær i munden og smager på det og siger "Mmh". Børnene tager også et jordbær og smager på det, nogle af børnene udvider og lader de andre smage af deres jordbær.

Dannelse og børneperspektiv

Hvad siger loven?

"Børn på 2 år og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det pædagogiske personale i dagtilbuddet skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarlig for at skabe".

Fredericia kommune ser børns deltagelse i demokratiske sammenhænge som en væsentlig forudsætning for at børnene lærer at orientere sig - og ruste sig til at handle i en global verden. Arbejdet med dannelse skal altid tage udgangspunkt i et børneperspektiv og bl.a. sigte mod at udvikle børnenes kritiske stillingtagen og selvstændighed. Det dannende indhold skal være meningsfuldt og udfordre barnet i sin måde at begribe verden på.

I distrikt Erritsø understøtter det pædagogiske personale børnene i at blive livsduelige. Livsduelighed betyder, at barnet opbygger et stærkt selvværd, øver sig i at håndtere glæde samt frustrationer og at håndtere konflikter samt at kunne regulere sig følelsesmæssigt i forhold til en given situation. Dannelse sker i betydningsfulde fællesskaber og i interaktion med andre, og det er i de sammenhænge, at barnet udvikler sociale kompetencer. Det er også her, at børnene lærer værdien af forskellighed, og at de selv skal bidrage aktivt til at skabe de gode fællesskaber, hvor de kan føle sig værdsat og opleve at høre til.

Det pædagogiske personale støtter børnene i at udvikle evnen til at være aktivt bidragende og deltagende i både små og store børnefællesskaber, samt støtter og guider børnene til at løse konflikter ud fra deres udviklingstrin. Vi støtter børnene i at blive selvskabende og innovative med lyst til at eksperimentere, finde på nye ideer og er trygge ved at lave fejl. Børnene får indflydelse og medbestemmelse. Vi lytter til børnenes meninger, ideer, undren og bringer dette ind i de pædagogiske aktiviteter og rutiner.

Det pædagogiske personale forholder sig reflektivt i forhold til om det aktuelle læringsmiljø fører til den ønskede trivsel, læring, udvikling og dannelse. De er undersøgende på om de pædagogiske handlinger hænger sammen med det pædagogiske værdigrundlag. Det fordrer en stærk evalueringskultur, der tager afsæt i en situeret børnesensitiv evalueringspraksis, der både omhandler hverdagssituationer, de børneinitierede aktiviteter og de voksenplanlagte aktiviteter.

I Snaremosen betyder det, at der er fokus på den almene dannelse igennem hele barnets dag. Det pædagogiske personale guider og støtter barnet i, hvordan det begår sig med andre børn og voksne. Her hjælper vi barnet med at navigere i de sociale spilleregler, den gode adfærd og måder at agere på, så alle bliver hørt. Vi giver barnet medindflydelse, medbestemmelse og oplevelsen af demokrati – i henhold til barnets alder. Vi har desuden fokus på dannelsen igennem de daglige rutiner og i samlinger. Her øver vi turtagning, hvor børnene øver at lytte og være opmærksomme på hinanden. Ved måltiderne skaber vi en god stemning ved at være nærværende voksne, der samtaler med børnene. Når vi spiser i fællesskab bliver børnene mere nysgerrige og modige mht. til at smage på forskelligt mad

Eksempel

Børnene er i garderoben og skal ud på legepladsen. En dreng sidder i garderoben og kæmper med at få flyverdragten på. Da han skal have støvlerne på begynder, det at drille. "Hjælp mig" siger han. Den voksne i garderoben siger, "prøv at spørg' en af dine venner om de kan hjælpe dig". Han kigger sig omkring. Han får øje på en af pigerne og siger, "vil du hjælpe mig". Det vil pigen gerne, og sammen får de støvlerne

Opdateret Maj 2024

Leg

Hvad siger loven?

"Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal lege støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn".[1]

I Fredericia kommunes Børne- og Ungepolitik fremhæves den eksperimenterende dimension som væsentlig for barnets læring. Rammerne – og herunder de voksne – er betydende for, at børnene bevarer og udvikler deres naturlige nysgerrighed, lyst til at bevæge sig og lyst til at skabe. Legen har en eksperimenterende dimension, hvor barnet "går på opdagelse", er undersøgende og nysgerrig og herigennem får barnet viden og erfaring om sig selv og sin omverden.

I distrikt Erritsø vil vi skabe en legekultur, hvor børnenes dag i institutionen er fokuseret omkring leg, og hvor børnefællesskaberne og læringsmiljøet har en central og inkluderende betydning. Det er igennem legen, at børn lærer og udvikler sig, og derfor ser vi de voksnes rolle i legen som en essentiel faktor for, at læring og udvikling finder sted. Det pædagogiske personale skaber gode rammer for børnenes samvær og for legemiljøet og støtter op om de fælles kulturelle fortællinger, som børnene leger ud fra. Det pædagogiske personale sikrer alle børns deltagelsesmuligheder og hjælper dem ind i de fælles oplevelser. Hos os betyder det, at børnene bliver mødt af voksne:

- der opfordrer til leg
- er rollemodeller i legen
- selv har en legende tilgang.

Det pædagogiske personale er desuden observerende, analyserende og kompetente til at guide børnene og understøtte legen samtidig med, at de støtter op om den personlige og sociale udvikling, der finder sted igennem legen.

Det betyder, at det pædagogiske personale tager afsæt i de forskellige typer af lege og positionerer sig derefter. Det ses blandt andet ved, at de voksne går foran, når de deltager aktivt og viser barnet, hvordan man kan lege med afsæt i forskellige temaer. De voksne går også foran, når de laver pædagogiske aktiviteter, der støtter barnets udvikling af fælles opmærksomhed, sprog, selvregulering med mere.

Det pædagogiske personale går også ved siden af, når de på baggrund af observationer støtter op om legen ved at komme med inspiration og forslag og hjælper ved konflikter, så legen opretholdes. Når det pædagogiske personale går bagved betyder det, at de observerer og indsamler viden om de dynamikker, der er på spil i børnegruppen og på, hvordan hvert enkelt barns deltagelsesmuligheder er. Observationerne bruges som et redskab til at analysere børnefællesskaberne og danner således fundamentet for de pædagogiske tiltag og lege set ud fra et børneperspektiv.

Forældre udvikler, børnenes legekompeterencer, når de selv går med i legen. Forældre er rollemodeller og når de viser børnene, hvordan man kan lege, styrker de børnenes legestrategier og legekompeterencer. Forældre har en særlig mulighed for at skabe gode rammer om legen, hvor børnene kan lege med andre børn, da der er færre afbrydelser og færre forstyrrelser.

I Snaremosen betyder det, at vi har et særligt fokus på de voksnes rolle og positionering i legen. Vi har erfaret, at de voksnes forskellige positioneringer i legen har afgørende betydning for udviklingen af legen, for lege kompetencer og lege repertoarer. Det pædagogiske personale følger desuden børnenes spor og udvikler legen sammen med børnene.

Eksempel

Børnene leger far mor og børn. De finder dukkevogn og dukketøj og går i gang med at dække bord. Babyerne skal skiftes, men de har spildt på deres tøj. "Jamen vi har ikke noget tøj, vi skal først have det vasket". Den voksne foreslår, at de laver en vaskemaskine. De laver tørre snor og finder bøjler. "Nu har vi spist morgenmad og nu går jeg på arbejde". "Mit arbejde er at være dagplejer". Derefter indrettes en dagpleje i vores motorik.

Læring

Hvad siger loven?

Læring skal forstås bredt, og læring sker f.eks. gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive tilpas udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling og forståelse. [1]

I Fredericia Kommunes Børne og Ungepolitik forstås læring bredt og som noget, der sker gennem leg, relationer, bevægelse, planlagte aktiviteter og udforskning af natur og omgivelser. Der skal være plads til at eksperimentere og fejle. Læringsfællesskaber, der bygger på og fremmer praktiske, digitale, kreative, innovative, musiske og sociale færdigheder, skal indgå med vægt i børns hverdag. Teknologi kan bidrage til at øge læringseffekten og til at koble børn sammen i nye digitale fællesskaber.

I distrikt Erritsø har vi formuleret et Fælles Læringssyn for 0-18 års området, hvor trivsel og nære relationer ses som en forudsætning for læring og positiv udvikling.

Det fælles læringssyn bygger på den anerkendende tilgang, hvor børn mødes af nærværende og motiverende voksne, der har fokus på udvikling af børnenes forskellige personlige potentialer. Det pædagogiske personale er opmærksomme på, at læring sker hele dagen, at børn lærer forskelligt og at læring sker både på det sociale, følelsesmæssige, fysiske og kognitive plan.

Læring og udvikling finder sted gennem aktiv deltagelse i meningsfulde læringsfællesskaber, og alle børn er vigtige deltagere i det sociale fællesskab med de kompetencer, de har. Det pædagogiske personale sørger for et udviklende, inkluderende og anerkendende læringsmiljø med nærvær, empati, gensidig respekt og omsorg. Legen forstås som en væsentlig del af en lærende kontekst, hvor der er plads til at fejle. Den legende læring sker både med afsæt i børnenes spontane initiativer og gennem voksenstyrende leg og guidning.

Vi bygger forældresamarbejdet på den nære og tillidsfulde dialog omkring det enkelte barns læring. Vi har fokus på at skabe en sammenhæng mellem hjemmet og dagtilbuddet og ser børnenes sproglige, motoriske, sociale og personlige læringsproces som et fælles ansvar. Læringsmiljøet i hjemmet har således ligesom læringsmiljøet i dagtilbuddet afgørende betydning for, hvordan børn klarer sig i skolen og senere i livet.

I Snaremosen betyder det, at vi ser læring og udvikling som nært forbundet. Læring foregår hele dagen og det kommer til udtryk i både i de pædagogiske aktiviteter, i legen og børnekulturen og i de pædagogiske rutiner. Vi har et særligt fokus på, at læring sker hele dagen og at de forskellige arenaer understøtter, hvad der udvikles, stimuleres og læres i hver enkel situation/arena. Det glæder både i de pædagogiske aktiviteter, i legen, samværet og gennem dagens rutiner. Læring er tæt forbundet med det pædagogiske læringsmiljø. De pædagogiske aktiviteter er kendetegnet ved, at der er områder, som vi har særlig fokus på at udvikle, men der sker også alt mulig anden læring i den sammenhæng. I dagens rutiner er der også en masse potentiale for læring. Børnene bruger en stor del af deres tid i dagtilbud med at vente og den ventetid vil vi gerne gøre mere lærerig og oplevelsesrig. Vi arbejder med at udvikle overgangene, så de både er forudsigelige men også hyggelige, spændende og lærerige.

Eksempel

Læring foregår hele dagen og det bliver især synligt i de pædagogiske aktiviteter. Vi indtænker denne 3 deling i vores pædagogiske praksis. For at styrke kvaliteten af de pædagogiske aktiviteter arbejder vi med ugeplaner, hvor der er refleksioner over læringssigtet og de 6 læreplanstemaer. Det pædagogiske personale gør sig overvejelser over, "Hvad vi vil gerne, at børnene oplever, erfarer og lærer med den pågældende aktivitet? ".

Børnefællesskaber

Hvad siger loven?

"Al leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til. I dagtilbuddenes hverdag skal der være plads, at det enkelte barn kan vise initiativ og kan være aktivt deltagende samtidig med, at fællesskabet skaber rum til alle, nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv. Det er det pædagogiske personales og ledelsens opgave at skabe en balance mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet".[1]

I Fredericia kommune skal børn opleve at være del af et fællesskab med plads til mangfoldighed og mulighed for at udvikle sociale kompetencer samt at få oplevelse af at høre til og være med til at gøre en forskel i et fællesskab. Børnene indgår i sociale fællesskaber med andre børn og voksne. De voksne har ansvaret for, at der skabes et socialt rum, som alle er fælles om, og hvor børnene kan vise initiativ og være aktivt deltagende.

I distrikt Erritsø har vi fokus på, at børnene oplever sig som en betydningsfuld del af et børnefællesskab, da det styrker deres trivsel og læring. Børnene får erfaringer med og øver sig i at give og tage plads i fællesskabet. Børnene øver sig i at sige fra, markere egne grænser, reagere på uretfærdighed, udtrykke følelser, løse konflikter, vise omsorg, gå forrest og vise de andre børn, hvad der optager dem.

I aktiviteterne giver det pædagogiske personale børnene mulighed for at få erfaringer med at hjælpe hinanden og få forståelse for hinanden. Det pædagogiske personale har forståelse for, at børnene i

perioder kan være perifert deltagende i aktiviteter og i fællesskabet. Det pædagogiske personale er tillidsvækkende og understøtter børn, der er kommet i konflikt, og bruger affektiv afstemning/spejling, så børnene selv får erfaringer med at løse konflikter.

Forældre og det pædagogiske personale har et fælles ansvar for at lykkes med, at alle børn er en del af et betydningsfuldt fællesskab. Forældrene støtter op om deres børns deltagelse i fællesskaberne ved at vise interesse for de andre børn, deltage i arrangementer, lave legeaftaler uden for institutionen og samarbejde med andre forældre omkring børnefællesskabet.

I Snaremosen betyder det, at vi arbejder på et inkluderende fællesskab, hvor der er plads til at sige fra. Det gør vi ved at arbejde i aldersopdelte grupper. Det pædagogiske personale giver børnene mulighed for deltagelse i mindre differentierede fællesskaber, i løbet af dagen. Vi støtter børnene til at indgå i fællesskabet, her går vi sammen på opdagelse i legen og prøver i fællesskab at finde en plads til barnet i legen. Samtidig værner vi også om det store fællesskab, da det at høre til er betydningsfuldt for barnet. Her bruger vi vores tavler, hvor vi hver dag gennemgår hvilke børn der er her. Her bliver der skabt en tydelig opmærksomhed på hinanden.

Eksempel

Den voksne er i byggerummet med en lille gruppe børn. De sidder alle sammen på gulvet og leger med klodser, den voksne er helt tæt på børnene og støtter dem i fællesskabet. Det gør hun ved at guide børnene i legen og vise dem, hvordan de kan bruge klodserne til at skabe en leg. Hun stiller åbne spørgsmål, som f.eks. "hvad skal vi bruge, hvis vi skal bygge et hus?". Efter lidt tid begynder børnene selv at udvikle på legen. De har fokus på hinanden og det de gør sammen. Den voksne bliver ved børnene, så hun er tæt på til at kunne støtte, hvis der er brug for det.

2.2 Pædagogisk læringsmiljø

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23)

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Pædagogisk læringsmiljø

Hvad siger loven?

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.[1]

I Fredericia kommune har de fagprofessionelle og forældre sammen opgaven at sikre det enkeltes barns trivsel, læring og udvikling. Det pædagogiske personale understøtter børnegruppens kropslige, sociale, emotionelle og kognitive læring og udvikling ved at gøre sig pædagogiske og didaktiske overvejelser om læringsmiljøet. Børnenes perspektiv, forudsætninger og sociale fællesskab skal altid medtænkes ved tilrettelæggelse af læringsmiljøet i institutionen.

I distrikt Erritsø skaber vi læringsmiljøer, hvor der er fokus på differentiering, indretning og de voksnes positionering. Læring foregår hele dagen.

Vi forstår legen i en lærende kontekst, så leg og læring følges ad i læringsrummet. Små legefællesskaber samt zoner, der inviterer til særlige legetemaer er udviklende for legen og danner basis for læring.

Det pædagogiske personale skaber et læringsmiljø med omsorg, struktur og forudsigelighed som basis for tryghed. Alle børn er forskellige, og derfor har de voksne fokus på, at der stilles forskellige krav og at der varieres i metoder og indhold. Det betyder, at der kan være forskellige regler, rutiner og muligheder, for at alle børn oplever at lykkes og at mestre.

I Snaremosen betyder det, at vi betragter læringsmiljøet som noget, der er tilstede hele dagen, men som kan tilbyde noget forskellige i løbet af dagen afhængig af, om det er morgenstunden med den rolige leg, den gode aflevering, gruppetid med de faste voksne, legepladstid med mere fri leg eller om det er hverdagens mange rutiner og overgange.

Det pædagogiske personale har igennem de seneste år arbejdet på at udvikle læringsmiljøer og legezoner, der stimulerer og understøtter forskellige lege og giver mulighed for leg i mindre grupper/zoner. Nysgerrighed og oplevelse er vigtige værdier for os. Vi har erfaret at børnenes leg har brug for en slags facilitering og det kan rummet og zonerne understøtte. De pædagogiske læringsmiljøer justeres og udvikles i takt med, at vi opdager nye muligheder for blandt andet at forbedre børnenes sociale relationer, leg og fordybelse.

Eksempel

I garderoben sidder en voksen på en lille stol, hun har en lille gruppe børn med. Den voksne guider børnene til selv at tage deres tøj ned. Det er lidt svært, så den voksne hjælper ved at holde op i tøjet, så barnet lykkedes med selv at tage det af knagen. Når tøjet skal på, guider den voksne igen barnet, ved at vise og forklare, hvordan barnet kan gøre. Til sidst lykkedes det at få tøjet på, på en måde, hvor barnet har fået en følelse af succes, som giver modet til at prøve igen.

2.3 Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25)

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvad siger loven?

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring [1]

I Fredericia Kommunes Børne og Ungepolitik fremhæves det, at forældresamarbejdet er et fælles ansvar, hvor forældre og ansatte samarbejder om at fremme barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse.

I distrikt Erritsø er en livsovergang for barnet kendetegnet ved, at den indebærer væsentlige forandringer i barnets liv, fordi barnets identitet, relationer og roller grundlæggende forandres på én gang.

Vi vil skabe gode overgange i barnets liv. Det gælder både overgangen fra hjem til dagtilbud, interne overgange i dagtilbud og fra dagtilbud til skole. For at give barnet de bedste betingelser for overgangene kræver det, at vi indgår i et gensidigt samarbejde om at ruste barnet til det nye, som kommer.

Det er et fælles ansvar, at opretholde god samarbejdskultur om barnet mellem forældre og dagtilbud.

Fagprofessionelle skal inddrage forældres viden om eget barn og forældrene anerkender de professionelle faglige viden og kompetencer.

Vi bygger forældresamarbejdet på et tillidsfuldt og konstruktivt samarbejde om barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det betyder, at vi dagligt indgår i en gensidig, åben og ærlig dialog om barnets deltagelse i børnefællesskaberne og om, hvordan vi i fællesskab fremmer barnets trivsel og læring i hverdagslivet. Det betyder, at forældrene kan forvente, at vi deler glæder og bekymringer, som har betydning for deres barns trivsel og udvikling. Og det betyder, at vi forventer, at forældrene deler deres glæder og bekymringer for deres barns trivsel og udvikling med os.

Distriktsinstitutionens forældrebestyrelse og det enkelte dagtilbuds forældreråd inddrages i de overordnede principper for arbejdet med Den styrkede læreplan og børnenes læringsmiljøer.

I Snaremosen betyder det, at vi vægter den hyppige mundtlige dialog om barnets trivsel og udvikling, så ofte som muligt. Det vil primært være en dialog, der foregår mellem forældre og primærpædagog, hvor det altid er muligt at inddrage den pædagogiske leder. Dialogen kan også foregå skriftligt, når det handler om at orientere om familiære omstændigheder, eller om barnets udvikling og trivsel. Herefter vil der altid foregå en mundtlig dialog.

Samarbejdet og vidensdeling med forældre er vigtig for at danne et samlet billede af barnet, da der kan være stor forskel både på udvikling og trivsel, om barnet er i dagtilbud eller hjemme. Når et barn af en eller anden årsag ikke synes, at trives eller udvikler sig alderssvarende, så er forældresamarbejdet særligt vigtigt.

Eksempel

Vi tilbyder nogle faste forældresamtaler:

- Ved opstart hos Tumletrolde (vuggestuen), samt en opfølgningssamtale.
- Når barnet er rykket fra Tumletrolde til Krudtuglerne
- Når børn kommer fra dagplejen eller en anden institution
- I november, året før barnet starter i skole. Den "skoleforberedende" samtale sker forud for skoleindskrivning. Her er der fokus på udviklingspunkter.

Derudover kan forældre altid bede om en samtale med primærpædagogen og evt. pædagogisk leder.

Opdateret maj 2024

2.4 Børn i udsatte positioner

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26)

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Børn i udsatte positioner

Hvad siger loven?

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.[1]

Med børn i udsatte positioner forstås en sammensat gruppe af børn; eksempelvis børn fra ressourcetsvage hjem, børn med fysisk/psykisk funktionsnedsættelse, børn præget af social arv eller børn i risiko for at stå uden for fællesskabet etc..

I Fredeicia Kommune har alle børn og unge, uanset baggrund, køn, etnicitet og handicap, ret til at være en del af et trygt fællesskab og stimulerende læringsmiljø samt at blive mødt med positive forventninger. Børn i udsatte positioner skal opleve at være en betydningsfuld del af fællesskabet, samt

at have oplevelsen af at høre til (sense of belonging). Ligeledes skal deres forældre tilsvarende opleve at være betydningsfulde i forældresamarbejdet.

I distrikt Erritsø forstår vi inklusion som fællesskabets pædagogik. Arbejdet tager afsæt i at styrke det enkelte individ i en kontekst, hvor hele det sociale miljø inddrages. Vi prioriterer derfor inklusion, differentiering og fællesskaberne højt.

Kvaliteten af interaktionen mellem barn og voksen er særlig betydningsfuld for børn i udsatte positioner. Det pædagogiske personale har sammen med forældre og andre fagprofessionelle ansvar for at støtte børn i udsatte positioner og sikre, at alle børn deltager i meningsfulde fællesskaber. Når et barn er i dårlig trivsel, er der mange bagvedliggende forklaringer og sammen med forældre og andre fagprofessionelle går vi på opdagelse i mulige forklaringer og ser på sammenhænge og mønstre. Det pædagogiske personale tilrettelægger pædagogiske aktiviteter, der giver de bedste betingelser for børn i udsatte positioner. Det pædagogiske personale understøtter børnene i fællesskaberne ved at være aktivt legende i børnehøjde.

For børn i udsatte positioner er det især vigtigt, at det pædagogiske personale differentierer og tænker i "alternativer". I distrikt Erritsø anvender vi "Den pædagogiske bagdør", som betyder, at man i en given aktivitet, åbner en mulighed for barnet til at bakke ud af aktiviteten eller at deltage på et andet niveau for at give alle uanset baggrund og personlighed mulighed for at føle sig som en del af aktiviteten og fællesskabet.

Et tæt forældresamarbejde er særlig alt afgørende for børn, der er i en udsat position. Det er et fælles ansvar. Vi ønsker et sparringsfælleskab med barnets forældre, hvor relationen er tæt og alle føler sig inkluderet og involveret i at hjælpe barnet. Sammen med barnets forældre skaber vi et helt billede af barnet, hvilket gør, at vi sammen kan sætte mål for barnets udvikling. Når vi stræber efter fælles mål, vil barnet opleve det trygt og forudsigeligt.

I Snaremosen betyder det, at vi arbejder med børn i udsatte positioner ved at, lave mindre differentierede børnefællesskaber. Her har vi fokus på det enkelte barns behov og på hvordan vi igennem pædagogiske læringsrum kan styrke barnet. Vi arbejder målrettet med at få skabt et rum, hvor børnene kan deltage på deres præmisser, hvor de kan føle sig set og som en betydningsfuld del af fællesskabet. Eksempel

En lille gruppe børn sidder i sandkassen. 3 Børn har gang i en leg, hvor de bygger sandslotte, et 4. barn sidder lidt væk og har svært ved at komme ind i legen på en hensigtsmæssig måde. Det betyder, at de andre børn trækker sig fra det 4. barn. En voksen kommer hen til børnene, og spejler det 4. barn i de følelser det viser. Den voksne er undersøgende på barnet og finder ud af, hvilken hensigt barnet har. Den voksne støtter barnet i at komme i leg, ved at gå med hen til gruppen. Her går den voksne foran og giver barnet nogle strategier til at kunne spørge ind på en mere hensigtsmæssig måde. Den voksne sørger for at hjælpe børnene med at se, hvad det 4. barn kan byde ind med i legen, så de kan se værdien i at invitere endnu et barn med i deres leg.

2.5 Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27)

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe)

Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen

Hvad siger loven?

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.[1]

I Fredericia Kommune er der særligt fokus på overgangen til skole. Denne overgang indebærer væsentlige forandringer i barnets liv, fordi barnets identitet, relationer og roller forandres. Det er et grundprincip, at det pædagogiske arbejde skal tage udgangspunkt i barnet, og at løsninger samskabes mellem dagtilbud og skole.

I distrikt Erritsø samskaber vi den gode overgang fra dagtilbud til skole. Overgangen er kendetegnet ved en inkluderende praksis, hvor alle børn er aktive i et fællesskab.

Det tværfaglige samarbejde betyder, at alle børn får mulighed for at skabe relationer på tværs af den nye sammenhæng – både til andre børn og til de nye voksne. Det er centralt, at overgangen fra daginstitution til skole bliver tryk og udviklende for barnet. Vi forbereder børnene, så de træder kompetente ind i det nye. Her er det vigtigt, at børnene danner positive og realistiske billeder af, hvad det vil sige at gå i skole.

I Distrikt Erritsø danner alle institutioner lige efter sommerferien storegrupper af de børn, der skal starte i skole året efter. Her arbejdes i efteråret med, at børnene bliver selvhjulpne, kan fungere i en gruppe, forstå en fælles besked, ligesom der arbejdes med børnenes vedholdenhed i forhold til læringsaktiviteterne.

I foråret inden skolestart vil samarbejdet mellem dagtilbud og skole intensiveres. Børnegruppen besøger skolen og deltager alle børn i forskellige pædagogiske tiltag på skolen forud for skolestarten. Her arbejdes der med at lære skolen at kende samt lære de nye kammerater og de voksne på skolen at kende. Kendte voksne fra børnehaven arbejder sammen med medarbejdere fra indskolingen. Vi arbejder med kendte temaer fra børnehaven – eksempelvis fonologisk opmærksomhed og et sanghæfte, som børnene også kender fra arbejdet i storegruppen i institutionen.

For at vi kan lykkes med at skabe en udviklende og tryk overgang fra børnehave til skole for alle børn i distriktet skal alle gode kræfter omkring børnene sættes i spil sammen. Det gælder både i børnehaven, indskolingen, men også forældrene. Forældrene har stor indflydelse på, at vi kan lykkes med at skabe en god og tryk overgang til skolen.

I Snaremosen betyder det, at vores aldersopdelte grupper muliggør, at de pædagogiske aktiviteter retter sig mere og mere mod det, som børnene har brug for at øve sig på forud for skolestart. Vores kommende skolebørn er sammen fra 8.00 til 12.00 og det er især her de skoleforberedende aktiviteter foregår. Det handler især selvregulering, som f.eks. at kunne vente på tur og udsætte egne behov. Sociale kompetencer, at være en god kammerat og alt hvad det indebærer har også stort fokus. Børnene øver desuden en masse færdigheder. De lærer at klare både toiletbesøg og påklædning uden voksenhjælp. De skoleforberedende aktiviteter omhandler også opgaver og aktiviteter, der skaber et godt fundament for børnenes kommende skolestart.

Forældre er vigtige medspillere og vi er i dialog om, hvad det er for udviklingspunkter, vi arbejder med omkring det enkelte barn. Forud for skoleindskrivning i november har primærpædagogen en "skoleforberedende samtale" med forældrene, hvor der er fokus på trivsel, udvikling, læring og dannelse. Eksempel

Fiduserne har fonologisk opmærksomhed. Det handler om lyde - at lytte og at kunne identificere lyde. Vokalerne er de nemmeste at høre, så i skolegruppen er det især vokal lyde vi øver. Vi bruger gerne noget "kropsligt" f.eks. at klaske med fluesmækkere eller noget fysisk, som man kan røre ved. Vi har også erfaring for at teknologi kan være en sjov og motiverende faktor i de skoleforberedende aktiviteter.

Opdateret maj 2024

3 ØVRIGE KRAV TIL LÆREPLANEN

3.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

"Det er lederen, der i forbindelse med udarbejdelse af den pædagogiske læreplan sikrer, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i processen omkring udarbejdelse, evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52)

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn samt evt. hvordan forældrebestyrelsen inddrages i arbejdet med læreplanen?

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvad siger loven?

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager Lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn".[1]

Distrikt Erritsø er beliggende i skønne naturomgivelser, hvor vi har både skoven, stranden og havet indenfor tæt rækkevidde. Nærmiljøet ses som en naturlig og vigtig udvidelse af vores pædagogiske læringsmiljøer, som vi gør brug af i planlægningen af ture, aktiviteter og spontane tiltag. I nærmiljøet har vi desuden adgang til en spejderhytte og skolernes gymnastiksale.

I distrikt Erritsø betyder det, at vi inddrager lokalsamfundet og at vi altid er åbne og opsøgende på at danne relationer, udveksle erfaringer og skabe forbindelser, der knytter sig til lokalsamfundet, da vi ser, at der herigennem er muligheder for at etablere og skabe andre former for læring, udvikling og dannelse. Dagtilbud og dagplejere giver børnene viden og erfaringer om, hvilke kvaliteter der findes i vores lokalmiljø. Et godt kendskab til nærmiljøet og lokalsamfundet er desuden med til at give barnet en indsigt i områdets muligheder og ressourcer, og det er en viden og en værdi vi gerne vil give videre til børnene. I forbindelse med den årlige affaldsindsamling besøger dagtilbud og dagplejere den lokale genbrugsstation. Her får børnene syn for sagen, når der sorteres affald. Ofte indgår besøget med et forløb om bæredygtighed.

Distrikt Erritsø har et samarbejde med distriktets plejehjem, hvor en gruppe børn hver dag besøger en gruppe beboere med demens på plejehjemmet. Børnene og beboerne synger, leger og bevæger sig og spiser afslutningsvis mad sammen. Børnene bliver demensvenner og får gennem projektet erfaringer med og kendskab til plejehjemmet i deres nærmiljø, med ældre og demente, samt hvordan man kan hjælpe dem og glædes sammen med dem. Børnene oplever, at have betydning for de ældre mennesker, og at samværet og fællesskabet gør en forskel. De undersøger, hvad det vil betyde at blive gammel og dement. Børnene er nysgerrige og stiller spørgsmål til og om de ældre. Oplevelserne og erfaringerne er med til at danne barnet og deres aktive deltagelse er med til at give en dybere læring, der forankres i dem.

I distriktet ligger der to kirker, som børnene besøger i forbindelse med julegudstjenesten for børn. Samarbejdet med kirken kan også indeholde andre arrangementer, hvor kirken kan understøtte de pædagogiske projekter i dagtilbud og dagpleje.

[1] Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold s. 29. Dagtilbudslovens § 8, stk. 6

3.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30)

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvad siger loven?

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed".[1]

Ordet børnemiljø anvendes som samlet begreb for det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø. Børnemiljøet bliver skabt af den gensidige påvirkning, som finder sted mellem børnene, det pædagogiske personale og omgivelserne. Tilsammen medvirker et godt fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø til, at børn får de bedste betingelser for at trives, lærer, dannes og udvikle sig.

- Det fysiske børnemiljø handler om de fysiske forhold og rammer indendørs og udendørs.
- Det psykiske børnemiljø handler om, hvordan børnene trives med sig selv, de andre børn og med de voksne.
- Det æstetiske børnemiljø handler om, hvordan børn gennem sanserne oplever og påvirkes af de rum og rammer, der omgiver dem.

I distrikt Erritsø betyder det, at vi på baggrund af pædagogiske overvejelser kontinuerligt udvikler de fysiske rammer og forhold både inde og ude. Det fysiske børnemiljø er nært forbundet med det pædagogiske læringsmiljø, hvor indretningen tilgodeser og faciliterer legen, relationer og de alsidige pædagogiske aktiviteter. Indeklimaet og hygiejne ses som vigtige elementer for at skabe et godt fysisk børnemiljø, hvor især håndhygiejne og hyppig udluftning er medvirkende til et godt indeklima.

I distrikt Erritsø ses det psykiske børnemiljø som nært forbundet med vores børnesyn, hvor særligt den anerkende tilgang har stor betydning for barn voksen relationen og for tillid og tryghed. Det pædagogiske personale arbejder kontinuerligt og målrettet med relationerne mellem børnene for at styrke venskaber og børnefællesskaber, samt at alle oplever sig som en betydningsfuld del af fællesskabet. Gennem samvær og relationer arbejder det pædagogiske personale med at udvikle og styrke børnenes sociale kompetencer og dannelse, så børnene lærer at omgås hinanden på en respektfuld måde.

I distrikt Erritsø betyder det, at dagtilbuddet indrettes og udsmykkes, så det virker stimulerende og inspirerende, så både børn og voksne oplever det som et rart sted at være. Vi præsenterer børnene for alsidige materialer, der giver anledning til at udforske og eksperimentere.

I distrikt Erritsø vurderes børnemiljøet i et børneperspektiv. Det gør vi blandt andet på baggrund af observationer, ved at følge børnene spor, lytte til børnenes stemmer og medinddrage dem og deres synspunkter f.eks. gennem børnesamlinger. I særlige sammenhænge anvender vi også børneinterviews.

4 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

4.1 Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmål

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egen potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Alsidig personlig udvikling

"Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse".[1]

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Fredericia Kommunes Børn & Unge politik bygger på at alle uanset baggrund, køn, etnicitet og handicap har ret til at være en del af et trygt fællesskab og et stimulerende læringsmiljø. Børn skal opleve tryghed og sikkerhed, og de skal udfordres og motiveres bedst muligt. Læringsmiljøet skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder, så de derigennem opbygger tillid til egne potentialer. Børn skal støttes i at eksperimentere med og håndtere følelsesudtryk, så det medvirker til at udvikle livsduelighed. Det pædagogiske personale skal derfor invitere børn til at deltage i sammenhænge, hvor grundlæggende erfaringer med demokrati og dannelse skabes. De skal støtte børnene i at gå på opdagelse i deres eget og andres liv, ligesom de skal understøtte børnene i at være vedholdende og innovative.

I Snaremosen betyder det, at vi anerkender og støtter børnene i at mestre deres egne følelser. Vi bestræber os på at aflæse og forstå børnenes intentioner.

De aktiviteter vi har forberedt er ofte i mindre grupper, hvilket giver ro til fordybelse. Aktiviteterne er udvalgt således, at børnene får mulighed for at afprøve sig selv både i vilde og stille aktiviteter (High and low arousal), men også hvor vi følger børnenes spor. Børnene kan desuden benytte den pædagogiske bagdør, hvis de føler sig utrygge eller lige skal se aktiviteten an.

Børnenes alsidige personlige udvikling er i spil hele dagen både i rutinerne og de forskellige arenaer, de befinder sig i. Vores læringsmiljøer giver plads til fordybelse og dermed plads til, at de kan udfordre sig selv, hvor det pædagogiske personale er positioneret, således at det er præget af tid til omsorg og tryghed. Vi giver mulighed for leg i mindre grupper, hvor vi er med til at styrke børnenes legekompeterencer, så de dermed får bedre mulighed for at indgå i børnefællesskaber.

Eksempel

En gruppe børn er på tur i skoven. I skovbunden ligger der en masse blade, som der først bliver sparket til og kastet med. De voksne ser at børnenes interesse og nysgerrig er på bladene og vælger at følge børnenes spor. En af de voksne ligger sig på jorden, hvorefter hun bliver fyldt med blade. Bagefter er der flere af børnene, der også gerne vil prøve.

4.2 Social udvikling

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling.

- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktivi-teter, ting, legetøj m.m." [1]

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

I Fredericia kommune skal alle børn opleve at høre til. Stærke relationer skaber stærke mennesker. Ansatte og forældre har et fælles ansvar for udvikling af sociale fællesskaber i dagtilbud og fritid.

Børn skal opleve, at det pædagogiske personale inddrager dem. Deres bidrag er værdifulde både for dem selv og andre i fællesskaber.

Relationer er grundlaget for, at børn lærer sig empati. Læringsmiljøet skal understøtte børnenes sociale udvikling og demokratiske dannelse. Gennem leg lærer børn at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter, så de på sigt kan begå sig som robuste, værdifulde og ligeværdige medborgere.

I Snaremosen betyder det, at vi arbejder med social udvikling ved at skabe rammer for børnene, hvori de kan deltage i ligeværdig leg med andre børn. De voksne støtter og guider børnene til at indgå i fællesskaber. Vi arbejder blandt andet med materialerne Sprogsprutten og Fri For Mobberi, herigennem lærer børnene betydningen af at være en del af et fællesskab, at afkode og spejle hinandens følelser og at alle har noget at byde ind med trods forskellighed. Vi arbejder med at børnene får en forståelse af, at vi alle er en vigtig del af fællesskabet.

Eksempel

Den voksne har forberedt materiale til dagens Fri for mobberi ud fra det, der er på spil i børnegruppen. Børnene får vist en samtaletavle, her får alle børn mulighed for at byde ind med, hvad de kan se, der er på spil, men også med egne oplevelser. Den voksne har planlagt en leg, hvor børnene skal spejle hinanden. Igennem legen bliver børnene opmærksomme på hinandens udtryk ved forskellige følelser. Til sidst bliver der fortalt en massage historie. Her sidder børnene sammen to og to, hvor de skiftes til at give hinanden massage, guidet af den voksne.

4.3 Kommunikation og sprog

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog.
 - Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
 - Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.
-

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn".[1]

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

I Fredericia Kommune arbejder vi på udvikling af børn og unges sproglige færdigheder. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte alle børns udvikling af sprog, så de kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Læringsmiljøet skal sikre, at det pædagogiske personale via refleksion over organisering og pædagogiske / didaktiske overvejelser skaber samtaler af høj kvalitet i alle sammenhænge.

Det er vigtigt, at børn tidligt i dagtilbud får varierede oplevelser med skriftsprog, kommunikationsplatforme, nonverbal kommunikation og symbol- og billedsprog. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene.

I Snaremosen betyder det, at vi bruger de forskellige arenaer til at udvikle sproglige og kommunikative kompetencer. Vi støtter barnets sprog i legen og i samtaler med andre børn. Vi udvikler ordforråd og sprogforståelse både ved måltidet, i rutinerne og når vi fortæller og læser historie. Sprog og kommunikation foregår hele tiden og overalt og er nær forbundet med den alsidige personlige udvikling. For os handler det om at kunne udtrykke sig og kommunikere med sin omverden – på en måde, hvor man føler sig forstået. Nogen gange "gætter" den voksne og kommer med forslag for at hjælpe barnet på vej. Det pædagogiske personale laver også mere målrettet aktiviteter, som f.eks. dialogisk læsning, hvor der er et helt særligt fokus på at udvikle ordforråd og sprogforståelse.

Eksempel

Den voksne har samlet en lille gruppe børn, hvis sproglige udvikling er nogenlunde samme sted. Børnene er placeret rundt om et bord med den voksne for enden. For bedre at kunne frigøre sig fra bogen undervejs og derigennem skabe den bedste dialog med børnene, har den voksne valgt en bog hun kender godt. Imens der bliver læst, har børnene mulighed for at følge med i bogen og se den voksnes mimik. Der opstår dialog mellem børnene og den voksne omkring historien. Børnene får mulighed for at byde ind og stille spørgsmål. Den voksne spørger ind til det, der sker i bogen eller til enkelte ord, som børnene svarer på. Ved at snakke om handlingen i bogen og have fokus på enkelte ord, tilegner børnene sig nye ord samtidig med at deres sprogforståelse bliver bedre.

4.4 Krop, sanser og bevægelse

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordres, eksperimenterer, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".[1]

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

I Fredericia Kommune skal alle børn have mulighed for at bruge deres krop og sanser til at udforske sig selv og omverdenen. Barnet formes via sansestimuli og kropslige erfaringer.

Gode og trygge bevægelsesfællesskaber gør børnene nysgerrige på at udfordre sine egne motoriske kompetencer og til at tilegne sig nye bevægelsesmønstre. Det medvirker til at udvikle kropsbevidsthed og bevægelsesglæde. Børnene bliver inspireret af hinanden og af de voksnes måder at bruge bevægelsesmiljøerne på.

Det pædagogiske personale skal være nysgerrige på at udfordre hvert enkelt barns sansemotoriske kompetencer igennem leg og dagligdagsrutiner inde såvel som ude. Børn skal støttes i at være i bevægelse og i ro. Dette bidrager til fysisk, psykisk og social trivsel.

I Snaremosen betyder det, at vi giver mulighed for at børnene udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på, både fin- og grovmotorisk. Dette foregår både indendørs gennem leg og aktiviteter, men også udendørs på legepladsen og den store naturskrænt, hvor der er gode muligheder for at udfordre sig selv.

Det pædagogiske personale udfordrer børnene gennem smagsoplevelser, bevægelse, musik/lyd og forskellige materialer der stimulerer alle sanser. Vi igangsætter både generelle og specifikke tiltag i forhold til børnegruppen og det enkelte barn.

Eksempel

Vi er på legepladsen, hvor vi har taget vores sansepose og lagt på bænken. Sanseposen er fyldt med blåt vand og dyr, som er printet på papir og derefter lamineret. Børnene prøver at røre ved posen og dyrene bevæger sig. En voksen viser, at når man trykker mange gange i den ene ende, bevæger dyrene sig hurtigt frem og tilbage. Vi snakker om, hvilke dyr der er på billederne og et enkelt barn prøver at slikke på posen.

4.5 Natur, udeliv og science

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes natur, udeliv og science? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science.
 - Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
 - Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.
-

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur".[1]

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

I Fredericia kommune arbejder vi for, at børn oplever deres læring som skabende, undersøgende og motiverende. Vi ser barnets første møde og læreprocesser om det naturfaglige som en tværfaglig dannelsesproces, der strækker sig helt fra de tidlige børneår og op gennem skoleforløbet. Gennem et læringsmiljø med en STEAM tilgang lægges trædesten ud til at understøtte barnets nysgerrighed, foretagsomhed, kritiske forholdemåde til natur og oplevelse af tværfaglige sammenhænge. Barnets naturfaglige sansning og oplevelser i udelivet styrker dets deltagelsesmuligheder i fællesskabet – på tværs af alder, køn og kultur.

I Snaremosen betyder det, at dagligdagens aktiviteter giver anledning til at være undersøgende og nysgerrige. Vi indbyder til at børn er problemløsnere. Vi siger, "hvad kan du gøre...", "hvad nu hvis", "hvad mon der sker..." "hvad kan du så gøre". De voksne kan eksempelvis forudse at taburetten vil falde ned af bordet, når man trækker i tæpperne i deres hulebygning, men børnenes læring får langt større udbytte, når de selv erfarer det og de bagefter finder på løsninger i fællesskab med de andre børn og voksne.

Særligt i naturen går vi på opdagelse. Vi har rigtig gode rammer lige udenfor døren med en kæmpe naturskrænt, hvor der lever masser af insekter. Det er ofte her vores eksperimenter foregår. Vi laver insekt fælder og indsamler Vinbjergsnegle. Vi anvender ofte teknologi til at filme en proces over længere tid.

Eksempel

Vi har læreplanstema om bæredygtighed. Vi eksperimenterer med nedbrydning af Bio affald. Vi videofilmer snegle og insekter, der nedbryder affaldet hen over natten. Børnene får erfaringer med, at sneglene spiser af papkassen, som de har midlertidig ophold i Børnehaven. Papkassen klasker sammen og det betyder uheldigvis, at nogle snegle dør. "Hvordan kan vi lave et bedre snegle bo?", "hvilke materialer kan vi bruge?"...

Vi undersøger også naturen med vores easy scope, som er populært i alle aldersgrupper.

4.6 Kultur, æstetik og fællesskab

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andre kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab.

- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden".[1]

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Fredericia Kommunes Børn & Unge politik bygger på at alle uanset baggrund, køn, etnicitet og handicap har ret til at være en del af et trygt fællesskab og et stimulerende læringsmiljø. Børn skal opleve tryghed og sikkerhed, og de skal udfordres og motiveres bedst muligt.

Læringsmiljøet skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder, så de derigennem opbygger tillid til egne potentialer. Børn skal støttes i at eksperimentere med og håndtere følelsesudtryk, så det medvirker til at udvikle livsduelighed.

Det pædagogiske personale skal derfor invitere børn til at deltage i sammenhænge, hvor grundlæggende erfaringer med demokrati og dannelse skabes. De skal støtte børnene i at gå på opdagelse i deres eget og andres liv, ligesom de skal understøtte børnene i at være vedholdende og innovative.

I Snaremosen betyder det, at vi bruger de forskellige arenaer til at udvikle sproglige og kommunikative kompetencer. Vi støtter barnets sprog i legen og i samtaler med andre børn. Vi udvikler ordforråd og sprogforståelse både ved måltidet, i rutinerne og når vi fortæller og læser historie. Sprog og kommunikation foregår hele tiden og overalt og er nær forbundet med den alsidige personlige udvikling. For os handler det om at kunne udtrykke sig og kommunikere med sin omverden – på en måde, hvor man føler sig forstået. Nogen gange "gætter" den voksne og kommer med forslag for at hjælpe barnet på vej. Det pædagogiske personale laver også mere målrettet aktiviteter, som f.eks. dialogisk læsning, hvor der er et helt særligt fokus på at udvikle ordforråd og sprogforståelse.

Eksempel

En gruppe børn har været en tur på legepladsen, for at samle dufte i naturen. Nogle dage efter er de indsamlede naturdufte tørret og skal bruges til at lave natur-dufte plancher. Børnene sidder rundt om bordet og limer duftene på deres egen planche. Den voksne sætter sig imellem to af børnene, og de får alle tre sammen en snak om de forskellige dufte, materialet, hvad planchen skal udtrykke.

5 EVALUERINGSKULTUR

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Hermed forstås, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Hvad siger loven?

- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.
- Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Evalueringen skal offentliggøres.
- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Dagtilbudslovens § 9, stk. 2 og 3.

5.1 Evalueringskultur

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø? Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I den pædagogiske praksis foregår der hele tiden evaluering, da vi kontinuerligt forholder os til hvilken værdi og læring vores pædagogisk tilgang, tiltag, aktiviteter, struktur og organisering skaber. Evaluering foregår lige fra microniveau hvor det pædagogiske personale får lavet små justeringer f.eks. i overgange hvor en lille ændring kan skabe en stor forandring. Evaluering foregår også i et større omfang særligt når der er noget vi ønsker at forbedre og optimere eller når vi igennem en længere periode sætter særlig fokus på udvalgte læreplans temaer. På personalemøderne og på gruppemøder foregår den mere omfattende evaluering, hvor vi kan gå i dybden. I den sammenhæng anvender vi forskellige evalueringsmodeller, som er anvendeligt til forskellige former for evaluering. Metoderne kan være Godt - lært - klogt, Udvikle - bevare - afvikle, KRAP skemaer, men oftest er det hverdagsfortællinger, hvor der er inkorporeret spørgsmål der giver anledning til refleksion over læringsudbytte. F.eks. hvad lærte børnene - hvad lærte de voksne - hvad gør vi fremadrettet... Vi anvender også data til vores evaluering, særligt fra medarbejdertilfredshedsundersøgelser og pædagogisk tilsyn, hvor vores forældreråd også inddrages. Udviklingsplaner og designcirkler anvendes til at beskrive de pædagogiske tiltag og her har vi stor glæde af udviklingsplanerne i Hjernen og hjertet.

5.2 Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Evalueringen af den pædagogiske læreplan sker hovedsageligt i forbindelse med udvalgte læreplanstemaer og indsatser der giver anledning til at genbesøge læreplanen og drøfte om indholdet fortsat matcher vores pædagogiske tilgang og grundprofil. Det er vores erfaring at læreplanen er så tilpas bredt fagligt formuleret og at det vil være indenfor få temaer der skal opdateres, idet den tager afsæt i den mere generelle pædagogik.